

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1212-228

Chișinău « 3 » septembrie 2013

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul art.73 și art.74 din Constituția Republicii Moldova se prezintă Parlamentului spre examinare în mod prioritar proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat de Ministerul Afacerilor Interne și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.670 din 2 septembrie 2013.

Anexă:

*Hotărârea Guvernului nr.670 din 2 septembrie 2013
(2 ex. - în limba română și limba rusă)*

- 4 file;

*proiectul de lege pentru modificarea
și completarea unor acte legislative
(în limba română și limba rusă)*

- 11 file;

*nota informativă la proiectul de lege
(în limba română și limba rusă)*

- 22 file;

avizul Ministerului Justiției

- 3 file;

raportul de expertiză anticorupție

- 3 file.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

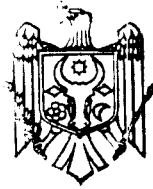
Ex. N. Sana
Tel.: 022-250-579

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI			
REPUBLICII MOLDOVA			
D.O.P. Nr. <u>355</u>			
<u>04</u>	<u>09</u>	<u>13</u>	
Data			

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+373-2-237795

Fax:
+373-2-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 670

din 2 septembrie 2013

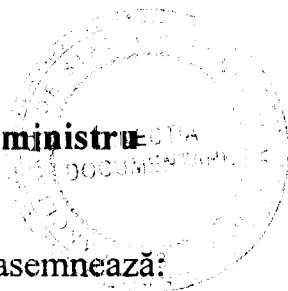
Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Dorin Recean

Ministrul sănătății

Andrei Usatîi

Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei

Valentina Buliga

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72-74, art.195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În articolul 84 alineatul (1), cuvintele „prevăzute de diferite articole ale Părții speciale a prezentului cod” se exclud;

2. Articolul 158 va avea următorul cuprins :

„Articolul 158. Traficul de organe, țesuturi sau celule umane

(1) Prelevarea ilicită de țesuturi sau celule umane prin extragerea acestora din corpul persoanei vii sau decedate de către persoane neautorizate și/sau în instituții neautorizate în acest sens conform legislației în vigoare sau fără respectarea prevederilor legale ce se referă la consimțământul persoanei la donarea acestora, sau în scopul obținerii unor venituri din aceasta, precum și vinderea, procurarea, sustragerea, utilizarea, păstrarea, deținerea, transmiterea, primirea, importarea, exportarea sau transportarea ilegală a acestora

se pedepsește cu închisoare de la 2 pînă la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 1000 la 3000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni, săvârșite cu organe umane sau părți ale acestora,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 pînă la 12 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 3000 la 5000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (2), săvârșite:

a) de către o persoană care anterior a săvârșit o faptă prevăzută la alin. (1) și (2);

b) prin constrângere fizică sau psihică;

c) asupra a două sau mai multor persoane;

d) asupra unei femei gravide sau a unui copil;

e) de două sau mai multe persoane;

f) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional,

se pedepsesc cu închisoare de la 7 pînă la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 5000 la 7000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2) sau (3):

a) săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale, cu decesul ori sinuciderea acesteia,

se pedepsesc cu închisoare de la 10 pînă la 20 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 7000 la 9000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

3. Articolul 165:

la alineatul (1):

după cuvîntul „tesuturilor” se introduc cuvintele „, , precum și de folosire a femeii în calitate de mamă-surogat”;

la litera c), sintagma „de la 5 la 12” se substituie cu sintagma „de la 6 la 12”;

alineatul (2) litera e) va avea următorul cuprins:

„e) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional;”;

alineatul (3) se completează cu litera a¹) cu următorul conținut:

„ a¹) însoțite de contaminarea cu o boală venerică sau cu maladia SIDA;”.

4. Se completează cu articolul 165¹ cu următorul conținut:

„Articolul 165¹. Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane

(1) Fapta de a utiliza produsul și/sau serviciile care constituie obiectul exploatării în infracțiunile de trafic de ființe umane sau trafic de copii, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima acestor infracțiuni, dacă această faptă nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau ale traficului de copii,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 1000 la 3000 de unități convenționale, cu privarea dreptului de a desfășura o anumită activitate.

(2) Persoana care a săvîrșit acțiunile prevăzute la alin. (1) este eliberată de răspundere penală în cazul în care a declarat benevol despre comiterea de către

alte persoane a infracțiunilor de trafic de ființe umane sau trafic de copii, a ajutat la descoperirea infracțiunilor respective sau a contribuit activ la cercetarea acestor cazuri.”

5. Articolul 168 va avea următorul cuprins:

„Articolul 168. Munca forțată

(1) Obținerea muncii de la o persoană, împotriva voinței sale, prin constrângere sau înșelăciune, dacă aceste acțiuni nu întrunesc elementele traficului de ființe umane sau ale traficului de copii, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani.

(2) Aceeași acțiune, săvârșită:

a) asupra a două sau mai multe persoane;

b) de două sau mai multor persoane;

c) asupra unui copil cu capacitate de muncă sau unei femei gravide;

d) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional,

se pedepsește cu închisoare de la 6 la 10 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 pînă la 2500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), săvârșite:

a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

b) cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății sau care au provocat decesul victimei,

se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 15 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 pînă la 3000 unități convenționale și cu lichidarea persoanei juridice.”

6. Articolul 206:

alineatul (1):

litera g) se exclude;

sintagma „de la 8 la 12” se substituie cu sintagma „de la 10 la 12”;

alineatul (3):

se completează cu litera b¹) cu următorul conținut:

„b¹) săvârșite de două sau mai multe persoane;”;

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) săvârșite de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional;”;

se completează cu litera d¹) cu următorul conținut:

„d¹) însoțite de contaminarea cu o boală venerică sau cu maladia SIDA a copilului;”.

7. Se completează cu articolul 213¹ cu următorul conținut:

„Articolul 213¹. Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe și/sau țesuturi, și/sau celule umane sau privind donarea ilicită a acestora

Publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe și/sau țesuturi, și/sau celule umane, precum și publicarea sau mediatizarea unor anunțuri privind donarea ilicită de organe și/sau țesuturi și/sau celule umane

se pedepsesc cu amendă de la 100 pînă la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, iar pentru persoana juridică – de la 300 pînă la 600 unități convenționale.”

8. Articolul 220:

la alineatul (1):

după cuvintele „o altă persoană” se adaugă cuvintele „, , dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane,”;

cuvintele „de la 200 la 800” se substituie cu cuvintele „de la 500 la 1000”;

alineatul (2).va avea următorul conținut:

„(2) Aceleași acțiuni, săvârșite:

a) asupra a două sau mai multor persoane;

b) de două sau mai multe persoane;

c) asupra unei femei gravide;

d) de o persoană publică sau de o persoană cu funcție de răspundere,

se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 7 ani.”;

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Aceleași acțiuni, săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani.”

9. Articolul 302 va avea următorul cuprins:

„Articolul 302. Organizarea cerșetoriei

(1) Organizarea cerșetoriei cu scopul de a obține pentru sine sau pentru altul foloase materiale ilegale, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane,

se pedepsește cu amendă de pînă la 1000 unități convenționale sau cu închisoare pînă la 3 ani, cu amendă aplicată persoanei juridice de la 1000 la 2500 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceeași acțiune, săvârșită:

a) asupra a două sau mai multor persoane;

b) de două sau mai multe persoane,

se pedepsește cu amendă de la 500 la 2500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, cu amendă aplicată persoanei juridice de la 2500 la 5000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

10. Articolul 362¹ alineatul (2) se completează cu litera d) cu următorul conținut:

„d) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional”.

Art. II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110, art.447), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În articolul 132⁸ alineatul (2):
după sintagma „art.151 alin.(2) și (4),” se introduce sintagma „art.158 alin. (2), (3) și (4),”;
după sintagma „art. 165,” se introduce sintagma „art. 165¹,”;
după sintagma „art. 171 alin.(2) și (3),” se introduce sintagma „art. 175, art. 175¹,”;
după sintagma „art. 206,” se introduce sintagma „art. 207,”;
după sintagma „art. 217⁴ alin. (3),” se introduce sintagma „art. 220 alin. (2) și (3),”;
după sintagma „art. 337-340” se introduce sintagma „, art. 362¹ alin.(2) și (3)”.

2. În articolul 134² alineatul (2):
înainte de cifrele „189-192” se introduc cifrele „158, 165, 165¹,”;
cifra „362” se substituie cu cifra „362¹”.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

A) Prin ratificarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, Republicii Moldova îi revine obligația pozitivă de a evalua posibilitatea adoptării unor măsuri legislative și a altor măsuri necesare pentru a califica drept infracțiune, în conformitate cu dreptul intern, utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării prevăzute la art. 4 lit. a) a Convenției menționate având, cunoștință de faptul că persoana în cauză este victimă a traficului de ființe umane”. Aceiași dispoziție conține și Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 „privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului”, în alin.4) art.18, privind incriminarea utilizării serviciilor victimei traficului de persoane. De lege lata, această obligație este executată de către Republica Moldova doar în raport cu fapta „de primire a unei persoane în scop de exploatare”(art.165, art.206 CP RM) ce constituie infracțiune de trafic de ființe umane sau trafic de copii, însă nu și în privința folosirii sau comercializării rezultatelor muncii unei persoane, care este victima traficului de ființe umane.

B) Prin ratificarea Convenției Europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei: Convenția privind drepturile omului și biomedicina din 4 aprilie 1997, Republica Moldova are obligație pozitivă de a preveni încălcările drepturilor omului prevăzute de această Convenție. În acest sens a fost adoptată Legea nr.42 din 6 martie 2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane, care prevede că traficul de organe, țesuturi și celule umane constituie infracțiune. Cu toate acestea, Codul penal al Republicii Moldova pînă în prezent nu a fost completat cu o asemenea componentă de infracțiune.

C) Raportul cu privire la traficul de ființe umane 2011, elaborat de către Departamentul de Stat al SUA a constatat că condamnarea pentru infracțiuni de trafic de persoane constituie o problemă pentru Moldova, întrucât, deseori, pedepsele nu au fost comensurabile cu gravitatea infracțiunii. În anul 2010, 31 de infractori găsiți vinovați au primit sentințe de la 1 la 17 ani închisoare, pe cînd alți 16 infractori găsiți vinovați au primit sentințe suspendate sau au achitat amenzi, fără a fi condamnați la pedeapsa cu închisoarea. În anul 2011, 8 persoane au fost condamnate la pedeapsa cu închisoare, iar 12 persoane au fost condamnate la închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

D) Raportul Reprezentantului special al OSCE pentru Combaterea traficului de ființe umane din 2011, referindu-se la Republica Moldova, a lansat următoarea recomandare:

- necesitatea asigurării coerenței între dispozițiile relevante din Codul Penal și cele din legea anti-trafic. În special, componentele de infracțiune din Codul Penal privind munca forțată (art. 168) și organizarea cerșetoriei (art. 302)

să fie corelate cu prevederile art. 165 referitor la traficul de ființe umane și art. 206 traficul de copii. Mai exact, este necesar să se asigure că munca forțată, cerșetoria organizată și traficul de ființe umane sunt tratate ca infracțiuni de o egală gravitate și că victimelor oricăror dintre aceste infracțiuni li se acordă același nivel de asistență și protecție a drepturilor.

E) Raportul privind implementarea de către Republica Moldova a Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, Grupul de experți privind acțiunile împotriva traficului de ființe umane (GRETA) din anul 2012, în contextul recomandărilor privind identificarea lacunelor în cadrul procedurilor de investigare și prezentarea cazurilor în instanță, cu scopul de a garanta, că infracțiunile de trafic de ființe umane sunt investigate și urmărite în mod eficient, ceea ce duce la sancțiuni proporționale și disuasive, GRETA recomandă autorităților să investigheze și să urmărească în justiție, cu prioritate cazurile de trafic de persoane cu presupusa implicare a funcționarilor publici.

F) Raportul național în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane pentru anul 2011 a recomandat formarea unui grup de lucru cu scopul modificării și armonizării legislației în vederea prevenirii și combaterii mai eficiente a traficului de ființe umane și traficului de copii precum și racordarea modificărilor operate la art. 123 Cod Penal prin Legea nr.245 din 02.12.2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative la art.165 și 206 Cod Penal. Corespunzător, Planul Național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2012-2013, (pct.1.2.5) conține o acțiune ce vizează modificarea și/sau completarea art. 165,168 și 206 Codul Penal al Republicii Moldova, în scopul delimitării infracțiunilor și stabilirea unor pedepse proporționale.

E) Constatările Studiului Analitic privind cercetarea și judecarea cauzelor de trafic de persoane și a celor conexe, efectuat de OIM și prezentat la data de 31 octombrie 2011.

Considerând toate condițiile prenotate, comunitatea națională antitrafic și-a orientat eforturile în privința consolidării cadrului normativ, acest obiectiv fiind considerat prioritar.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Modificările propuse la Codul Penal (articolul I din proiect)

1) Pentru a asigura consonanță cu modificările operate în Codul penal prin Legea RM nr .277 din 18.12.2008 „pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova”, avînd în vedere noțiunea de „Concurs de infracțiune”, prevăzută conform Legii menționate, se propune și modificarea dispoziției art. 84 CP (Aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni) în vederea excluderii sintagmei „prevăzute de diferite articole ale Părții speciale a prezentului cod”. În acest sens, întrebuintarea regulilor de aplicare a sancțiunilor va fi posibilă nu numai în cazul concursului de infracțiuni eterogene, dar și în cazul infracțiunilor omogene, care constau în săvîrșirea de 2 sau mai multe infracțiuni prevăzute de același articol, alineat.

2). *De lege lata* a Republicii Moldova, corpul uman nu poate fi privit ca un bun și nu poate face obiectul unui raport juridic patrimonial. Această concluzie se impune cu titlu de principiu general, chiar dacă nu este prevăzută expres în legislația în vigoare, dar ea poate fi dedusă din alin. (1) art.27 din Legea nr.42 din 06.03.2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane, care interzice obținerea de profituri financiare ca urmare a donării de organe, țesuturi sau celule umane. Totodată, alin(2) al art.28 din Legea prenotată, prevede expres că traficul de organe, țesuturi sau celule umane constituie infracțiune. Mai mult decât atât, potrivit art. 24 din Constituție, statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

Dreptul persoanei de a dispune de ea însăși, se referă atât la libertatea corporală, fizică, la dreptul de a dispune de propriul corp, dar și la implicațiile de ordin psihic și moral. Acest drept cuprinde în conținutul său și dreptul de a dona organe și țesuturi pentru transplanturi sau alte experiențe medicale și de inginerie genetică. În oricare caz, prelevarea sau transplantul de organe sau țesuturi realizat fără consimțământul donatorului trebuie să constituie infracțiune. La etapa actuală, nu există o normă penală care ar incrimina traficul de organe, țesuturi, celule, doar există o normă penală ce prevede constrângerea persoanei la prelevarea organelor sau țesuturilor. Din acest punct de vedere, respectînd spiritul articolului 19 din Convenția privind drepturile omului și biomedicina, legiuitorul trebuie să intervină în reglementarea unor astfel de relații sociale prin sancționarea celor ce uită de principiul gratuității donării de organe, țesuturi și celule. Acest principiu trebuie interpretat ca lipsa oricărui avantaj, indiferent de natura sa.

Astfel, expunerea în redacție nouă a art. 158, include în latura obiectivă a traficului de organe, țesuturi sau celule umane o multitudine de acțiuni, precum prelevarea ilicită de organe, țesuturi sau celule umane prin extragerea acestora din corpul uman însuflețit sau neînsuflețit al altei persoane de către persoane neautorizate, în acest sens, conform legislației în vigoare sau fără respectarea prevederilor legale ce se referă la consimțământul persoanei la donarea acestora sau în scopul obținerii unor venituri din aceasta, precum și vinderea, procurarea, sustragerea, utilizarea, păstrarea, deținerea, transmiterea, primirea, importarea, exportarea, sau transportarea ilegală a acestora.

3) Referiritor la inițiativa de modificare și completare a art. 165 Cod Penal (trafic de ființe umane):

- se propune majorarea sancțiunii existente la aliniatul (1) al art.165 Cod Penal pentru a limita posibilitatea aplicării față de persoanele condamnate pentru săvîrșirea traficului de ființe umane a instituției penale – suspendarea condiționată a executării pedepsei. Chiar dacă majorarea sancțiunii minime de la „5 ani” la „6 ani” nu va exclude total posibilitatea aplicării instituției în cauză de către instanțele judecătorești la stabilirea pedepsei pentru săvîrșirea infracțiunii de trafic prevăzută de art.165 alin.(1) Cod penal, aplicarea art.90 Cod penal, în asemenea cazuri va fi posibilă, doar în circumstanțe excepționale prevăzute de art.79 Cod penal.

Totodată, în scopul implementării reglementărilor Legii nr. 241 din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, potrivit cărora (art. 2 alin. (3) lit. e)) folosirea femeii în calitate de mamă surogat constă în exploatare, se propune completarea dispoziției art. 165 pentru a introduce

folosirea femeii în calitate de mamă-surogat ca scop al infracțiunii.

Completarea art. 123 alin.(2) din Partea generală a Codului penal cu noțiunea de „persoană publică” face necesară completarea cu aceeași sintagmă și Partea specială a legii penale. Astfel noțiunea de „persoană publică” cuprinde un spectru mai larg de funcționari, care nu îndeplinesc condițiile „persoanei cu funcție de răspundere” și nici a „persoanei cu funcție de demnitate publică”. În cazul implicării în traficul de ființe umane sau traficul de copii a unor funcționari, care nu îndeplinesc condițiile necesare prevăzute de lege pentru un subiect special, în calitate de circumstanță agravantă, tragerea la răspundere penală a acestora va fi posibilă în condiții generale, ca circumstanță ordinară. Această lacună poate fi înlăturată prin completarea art.165 și 206 din Codul penal cu sintagma „persoană publică”.

Având ca bază caracteristica transfrontalieră a traficului de ființe umane, se consideră extrem de relevantă drept circumstanță agravantă și implicarea categoriei speciale de subiecți prevăzută de art. 123¹ (persoană publică străină și funcționarul internațional) în comiterea infracțiunii.

Ținând cont de faptul că exploatarea sexuală a victimelor în majoritatea cazurilor se soldează cu urmări dramatice pe lângă circumstanțele agravante prevăzute la alin.3) al art. 165, se propune o circumstanță nouă cu următorul conținut „însoțite de contaminarea cu o boală venerică sau cu maladia SIDA”;

4) Utilizarea serviciilor prestate de persoane traficate de către beneficiari, care nu sunt implicați în procesul de exploatare a victimei traficului de ființe umane, dar folosesc aceste servicii, constituie o abatere care ar trebui să fie pedepsită penal. Incriminarea faptei de beneficiere de serviciile unei persoane, despre care consumatorul știe că este victima traficului de ființe umane este necesară pentru combaterea fenomenului infracțional respectiv.

Componenta propusă în art.165¹ Cod penal include fapta persoanei fizice sau juridice de folosire cu bună știință a serviciilor ce constituie obiectul exploatării la traficul de ființe umane sau traficul de copii de la o persoană despre care beneficiarul cunoaște că este victimă a traficului de ființe sau a traficului de copii.

5) Structura ambiguă a art. 165, 168, 206 din Codul penal și existența riscului de calificare eronată a faptelor penale, precum și faptul că infracțiunea prevăzută de art. 168 Cod penal este pedepsită mai blând decât traficul de ființe umane, chiar dacă reprezintă realizarea scopului de exploatare care intră în definiția traficului de ființe umane a generat necesitatea de delimitare a acțiunilor acestor infracțiuni. În prezent, delimitarea respectivă este foarte anevoioasă, lăsând un teren extins pentru abuzuri din partea persoanelor împuternicite la încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului. Delimitarea clasică a acestor două infracțiuni nu este descrisă clar și convingător nici în doctrină. Mai mult decât atât, Hotărîrea Plenului CSJ nr. 37 din 22.11.2004 nu face nici o referință la delimitarea acestor infracțiuni.

În scopul oferirii unei calificări fără echivoc a acțiunilor făptuitorului în baza art. 165, când traficul s-a comis în scop de exploatare prin muncă sau în baza art. 168 care presupune comiterea muncii forțate, ar fi cazul de concretizat care acțiuni ale făptuitorului urmează a fi încadrate în baza art. 168 Cod penal. Așadar, pentru realizarea laturii obiective a traficului de ființe umane e necesară existența cel puțin a unei varietăți din prima categorie de acțiuni infracționale și

cel puțin a uneia din a doua categorie de acțiuni menționate, adică acțiunile relevate în alin. 1 art.165 se comit prin metodele de la lit. a), c) alin.1, art.165 CP. În caz contrar, din redacția actuală a art. 168 CP, la prima vedere se concluzionează că condițiile de prestare a unei asemenea munci sînt similare traficului de ființe umane, care presupune exploatarea prin muncă. Cu toate acestea, se impune și concluzia că munca forțată de la art. 168 ar putea să obțină aspectul traficului de ființe umane în scop de exploatare prin muncă cu condiția că au fost prezente acțiunile infracționale principale din latura obiectivă caracteristice traficului de ființe umane și evidențiate de legiuitor – „recrutare, transportare, adăpostire...” în combinație cu una din metodele proprii la fel traficului stabilite la lit. a-c) alin. 1 art. 165 CP. Mai mult decît atît, munca forțată nu impune prezența unui scop special, acesta putînd fi diferit (ex. profit, răzbunare, invidie, gelozie etc.), neavînd importanță la calificare (fiind luat în considerare doar la individualizarea pedepsei), pe cînd la traficul de ființe umane - scopul în calitatea componentului facultativ al laturii subiective joacă un rol decisiv la calificare (acesta fiind încheșat (format, cunoscut) în conștiința făptuitorului încă din momentul recrutării). Anume din considerentele expuse, se impune necesitatea completării normei deja formate ale art. 168 CP cu sintagma : dacă fapta nu întrunește semnele traficului de ființe umane sau al traficului de copii. Totodată, sînt frecvente cazurile de muncă forțată care sunt însoțite de adăpostire, în asemenea cazuri adăpostirea care nu generează efecte de limitare a victimei în dreptul de a circula în afara orelor de muncă se recomandă să fie identificată ca muncă forțată, pe cînd adăpostirea care generează limitarea în dreptul de a circula, de a comunica cu alte persoane, uneori și cu deposedarea de acte etc., urmează a fi identificată ca trafic de ființe umane. În asemenea circumstanțe, se vede necesar de stabilit pentru art.168 CP pe lîngă varianta tip și 2 variante agravante care ar prevedea răspunderea penală pentru acțiunile stabilite la alin. 1, dar comise de 2 și mai multe persoane, asupra a 2 și mai multe persoane, asupra unui copil cu capacitate de muncă sau femei gravide și de o persoană cu funcție de răspundere, persoană publică sau de o persoană cu funcție de demnitate publică, precum și comiterea infracțiunii de către un grup criminal organizat sau de o organizație criminală. Totodată, se propune completarea cu agravanta „cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății sau care au provocat decesul victimei”

Respectiv, în cazul completării art. 168 CP cu 2 alineate, urmează a fi majorate și sancțiunile pentru acestea care să includă și sancționarea persoanelor juridice.

6) La articolul 206 alineatul (1) litera g), sintagma „abandonării în străinătate” se propune a fi exclusă, deoarece în practică nu există trafic de copii cu scopul de abandonare în străinătate, mai mult decît atît, această sintagmă crează deficiențe la calificarea corectă a acțiunilor în raport cu art.207 CP, care conține elementul abandonării copilului în străinătate.

Cuquantumul pedepsei penale sub formă de închisoare prevăzut la alineatul (1), adică „de la 8 la 12” nu corespunde sancțiunii prevăzute de Directiva 2011/36/EU a Parlamentului și Consiliului European, care recomandă ca pragul minim de sancționare a traficului de copii să înceapă cu 10 ani.

La alineatul (3) se introduc circumstanțe agravante cu următorul cuprins: „săvîrșite de două sau mai multe persoane,” și „însoțite de contaminare cu o

boală venerică sau cu maladia SIDA a copilului”.

Avînd ca bază caracteristica transfrontalieră a traficului de copii se consideră extrem de relevantă drept circumstanță agravantă și implicarea categoriei speciale de subiecți prevăzută de art. 123, alin. (2), (3) și 123¹ (persoană publică, persoană cu funcție de demnitate publică, persoană publică străină și funcționarul internațional) în comiterea infracțiunii.

7) Chiar dacă art. 27 alin.(4) al Legii nr. 42 din 06.03.2008 privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane interzice popularizarea necesității transplantului de organe, țesuturi și/sau celule în scopul de a propune sau obține profituri financiare sau avantaje corespunzătoare, în practică nu există nici o sancțiune pentru cei ce comit astfel de ilegalități. În acest sens, conform noilor prevederi, răspunderii penale vor fi supuși autorii anunțurilor cît și persoanele fizice sau juridice care mediatizează aceste informații. Articolul propus, și anume art. 213¹ prevede sancționarea publicității în scopul obținerii ilegale de organe și/sau țesuturi și/sau celule umane sau privind donarea ilicită a acestora. Prin urmare, se sancționează penal doar publicitatea ilicită în scop de obținere ilegală de organe, țesuturi sau celule umane, precum și publicitatea donării ilegale.

8) Proxenetismul constituie o infracțiune conexă traficului de ființe umane și în rezultatul studiului analitic efectuat de OIM s-a constatat că majoritatea covârșitoare (69 %) a proxeneților au fost sancționați doar cu amendă, dintre care circa 30% aveau antecedente penale. Prin urmare, se propune în articolul 220 alineatul (1) din CP, majorarea pedepsei penale sub formă de amendă „de la 200 la 800” la „ 500 – 1000 unități convenționale”.

Considerînd dinamica ascendentă a ultimilor 2 ani și tendințele existente, se propune ca alineatul (2) să fie expus în redacție nouă cu indicarea următoarelor circumstanțe agravante:

- a) asupra a două sau mai multe persoane;
- b) de două sau mai multe persoane;
- c) asupra unei femei gravide;
- d) de o persoană publică sau de o persoană cu funcție de răspundere.

Totodată circumstanța agravantă menționată *de lege lata* în alineatul (2) litera d), „săvîrșite cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării ei față de persoana care practică prostituția sau față de rudele sau apropiații acesteia,” se propune de exclus, deoarece asemenea circumstanțe este un indice al traficului de ființe umane prevăzut de art.165 alin.(1) litera a). Existența acestei circumstanțe agravante în cadrul art.220 CP (proxenetism) și în cadrul art.165 CP (trafic de ființe umane) generează în practică dificultăți la calificarea corectă a faptelor de trafic cu aplicarea violenței.

9) Deoarece traficul de ființe umane/copii (în scop de exploatare prin cerșit) comportă anumite similitudini cu art.302 CP, la etapa actuală neexistînd o practică unică a organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată în acest sens, se creează anumite confuzii la încadrarea acțiunilor făptuitorului. O primă diferențiere o constituie *scopurile* distincte urmărite de făptuitor la comiterea acestor infracțiuni. În cazul infracțiunii de organizare a cerșetoriei, scopul se exprimă în exclusivitate *în obținerea pentru făptuitor sau pentru alte persoane a unor foloase materiale ilegale*. La infracțiunea traficului de ființe

umane scopul urmărit de făptuitor constă în *exploatarea victimei în cerșetorie*. În contextul scopului urmărit de făptuitor este necesar de menționat că la organizarea cerșetoriei făptuitorul trage foloase pe urma practicării cerșetoriei de către victimă, însă victima își însușește o parte substanțială din beneficii. Situația este alta la traficul de ființe umane, când foloasele obținute pe urma cerșetoriei sînt însușite de făptuitor în întregime (sau într-o proporție ce semnifică exploatarea). Un alt moment important este că la organizarea cerșetoriei victima își dă acordul nealterat, voința de a cerși îi aparține în totalitate și este exprimată în mod liber, consimte nestingherit și întotdeauna în înțelegere cu făptuitorul, în vederea practicării cerșetoriei, în scopul obținerii de avantaje reciproce (între organizatorul cerșetoriei și cerșitor existînd niște relații benevole). În cazul traficului de ființe umane se atestă o viciere a consimțămîntului, iar uneori chiar lipsa acestuia. Vicierea consimțămîntului victimei traficului de ființe umane se produce datorită influenței exercitate de făptuitor care va lua oricare din modalitățile stabilite la lit.a) - c) alin. (1) și lit.f),g) alin.(2) art. 165 CP. Totodată, în cazul în care victima organizării cerșetoriei este o persoană minoră, consimțămîntul victimei caracteristic acestei componente își pierde valabilitatea în virtutea minoratului acesteia (din cauza vârstei sale copilul nu este liber de a-și da consimțămîntul). Nici persoana care va deține controlul asupra minorului nu este liberă să-și dea consimțămîntul. Or, alin. (1) art. 206 CP stabilește activitățile infracționale de comitere a traficului de copii (acțiuni ale laturii obiective: recrutare, transportare, etc.), care pot fi prezente și la art.302 CP (finalmente în aceste acțiuni constînd organizarea) fără a impune modalități de viciere a consimțămîntului victimei.

Din considerentele expuse mai sus și în vederea excluderii caracterului ambiguu al normei de la art. 302 CP care ar permite încadrarea acțiunilor făptuitorului de la art.165 în baza art. 302 CP, se propune o redacție nouă a art. 302 CP.

10) La articolul 362¹ alineatul (2) după litera c), se propune completarea cu o circumstanță agravantă cu următorul cuprins „de o persoană publică, de o persoană cu funcție de răspundere, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional”. În practica cercetării infracțiunilor de organizare a migrației ilegale, se atestă cazuri de participare a funcționarilor publici, care de *lege lata* constituie o circumstanță ordinară. Prin urmare, modificările menționate mai sus vor înlătura această lacună.

II. MODIFICĂRILE PROPUSE LA CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ (ARTICOLUL II DIN PROIECT)

Modificările propuse la Articolele 132⁸, 134² și 276 ale CPP al RM:

Operarea acestor modificări este determinată de specificul depistării, investigării și judecării cazurilor de „trafic de ființe umane”, „proxenetism”, „organizare a migrației ilegale”, „scoatere ilegală a copiilor din țară”, „acțiuni perverse” sau „acostarea copiilor în scopuri sexuale”.

Astfel, pentru a reuși probarea comiterii infracțiunii sau pregătirii comiterii acesteia în multe cazuri este oportună interceptarea convorbirilor

telefonice efectuate de către infractori, or, neincluderea în textul aliniatului (2) al art. 132⁸ Cod de procedură penală a acestor infracțiuni, exclude posibilitate utilizării de către organul de urmărire penală și de către procuror a acestui mecanism eficient, deoarece conform prevederilor aceleiași norme de drept, lista componentelor de infracțiune este exhaustivă și poate fi modificată doar prin lege.

Examinând necesitatea includerii în proiect a fiecărui articol în parte este necesar de a menționa că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal, include și astfel de acțiuni, cum ar fi „discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale” și „punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic”. Astfel, la crearea cadrului normativ care are menirea de a proteja persoana împotriva infracțiunilor împotriva vieții sexuale, urmează a se ține cont de dezvoltarea tehnologiilor moderne de comunicare și de posibila utilizare a acestora de către infractori la comiterea infracțiunii. Lipsirea organelor de drept de posibilitatea de a intercepta și înregistra convorbirile telefonice efectuate de către infractorii care comit infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal, ar însemna în primul rând punerea în pericol a victimei, în al doilea rând, ar însemna reducerea probatoriului doar la declarațiile victimei, ceea ce în consecință ar crea grave deficiențe pentru realizarea unei investigații eficiente și în termeni rezonabili.

Cît privește includerea art. 175¹ Cod penal în același proiect, de asemenea este necesar de menționat că, aceasta a fost determinată de componența elementelor infracțiunii respective. Astfel, latura obiectivă a infracțiunii include acțiuni cum ar fi „Propunerea, inclusiv prin intermediul tehnologiilor de informare și de comunicare, a unei întâlniri cu un copil în scopul săvârșirii împotriva acestuia a oricărei infracțiuni cu caracter sexual, ...”. Însăși norma dreptului penal admite posibilitatea comunicării infractorului cu victima prin intermediul tehnologiilor de comunicare, dar în legislația procesual penală organul de urmărire penală și procurorul sînt lipsiți de mecanismele de probare a acestor acțiuni, limitîndu-se doar la declarațiile victimelor. În acest context, este relevant de a menționa că numai culegerea de informații cu privire la convorbirile telefonice efectuate de infractor cu victima nu sînt suficiente, deoarece nu redau conținutul acestor convorbiri.

Necesitatea includerii art. 207 Cod penal în textul art. 132⁸ Cod de procedură penală este determinată de modul special de comitere a acestor infracțiuni. În ultimul timp a fost constatată o tendință de scoatere ilegală a copiilor din țară de către infractori la solicitarea părinților care se află ilegal pe teritoriul țărilor de destinație. În multe cazuri, infractorii sînt persoanele care activează în cadrul unor asociații obștești cu profil sportiv sau cultural și care perfectînd declarații notariale false din numele părinților copiilor, scot copiii din țară sub pretextul participării la diferite activități sportive sau culturale, însă, în realitate scopul fiind organizarea migrației ilegale a acestor copii. În aceste cazuri, se constată un caracter organizat al relațiilor dintre infractori. ei avînd roluri bine determinate și între ei existînd un flux intens de schimb de informații, ceea ce este însoțit de o comunicare intensivă inclusiv telefonică. Corespunzător, au fost înregistrate cazuri de implicare și a notarilor la perfectarea declarațiilor false, ceea ce de asemenea prezumă o comunicare între complici la comiterea infracțiunii. Totodată, nu poate fi negat și faptul că

infractorii pe tot parcursul comiterii infracțiunii sînt contactați telefonic de către părinții sau rudele copiilor care solicită informații cu privire la evoluarea acțiunilor și locul aflării copiilor. Sub aceleași aspecte, pot fi examinate și cazurile în care copiii sînt scoși din țară ilegal de către șoferii curselor auto internaționale sau însoțitorii de vagon.

În contextul celor menționate, oferirea posibilității de a intercepta convorbirile telefonice efectuate de către infractorii care comit infracțiunea prevăzută de art. 207 Cod penal, ar însemna punerea la dispoziția organelor de drept a unui instrument util pentru investigarea eficientă a cazului și pentru depistarea tuturor participanților la comiterea acestei infracțiuni.

În afară de articolele menționate, proiectul prevede completarea art. 132⁸ Cod de procedură penală cu mențiuni despre art. 218¹ (care urmează a fi introdus prin proiectul propus), art. 220 alin. (2) și art. 362¹ alin. (3) Cod penal. În ambele cazuri, infracțiunile sînt din categoria celor grave, dar și mai relevant este că ambele norme conțin agravanta „săvîrșite de un grup criminal organizat”. Comiterea infracțiunii de un grup criminal organizat, prezumă existența unei comunicări între membrii acestei reuniuni infracționale, iar existența ierarhiei între membrii grupului, identificarea conducătorului grupului, depistarea altor infracțiuni comise de către același grup, identificarea altor membri ai grupului criminal și alte circumstanțe relevante pentru o investigație eficientă, pentru prevenirea unor noi infracțiuni săvîrșite de același grup criminal și pentru protecția victimei pot fi stabilite anume prin interceptarea comunicărilor între infractori, inclusiv și a celor telefonice. În acest context, este necesar de a menționa că de cele mai multe ori membrii grupurilor criminale se cunosc de mai mult timp și este dificilă sau uneori chiar imposibilă infiltrarea unor investigatori sub acoperire.

Mai mult, practica investigării infracțiunilor de „proxenetism” și de „Organizare a migrației ilegale”, demonstrează că acestea sînt depistate de către reprezentanții organelor de drept în lanț, un mare rol revenind interceptărilor convorbirilor telefonice efectuate de către infractori, deoarece ei comunică între ei sau sînt permanent contactați de din afară de către potențialii migranți ilegali în cazul „Organizării migrației ilegale” sau de către beneficiarii de servicii sexuale în cazul „Proxenetismului”.

De asemenea, avînd în vedere caracterul transfrontalier pronunțat al acestor infracțiuni, în multe cazuri interceptările convorbirilor telefonice permit identificarea complicilor din țările de tranzit sau de destinație, precum și localizarea victimelor pentru a fi repatriate în cazurile în care sînt în pericol.

3) Un alt aspect al proiectului se referă la completarea aliniatului (2) al art. 134² Cod de procedură penală cu prevederi referitor la art. 165, 207 și 362¹ Cod penal. Comiterea infracțiunilor menționate, au ca scop obținerea unui folos ilicit de către infractori. Deși elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 207 Cod penal nu prevede expres acest scop pentru infractor, practica investigării și judecării unor astfel de cazuri indică la faptul că în cele mai multe cazuri și mai complexe infracțiunea de scoatere ilegală a copiilor din țară nu se comite de către părinți, dar de către persoane care urmăresc scopul obținerii unor beneficii ilegale. Cît privește art. 165 și 362¹ Cod penal, scopul de obținere de către infractor a cărorva beneficii sau foloase ilegale este expres prevăzut de elementele constitutive ale infracțiunilor respective.

Având în vedere cele expuse, procedura de monitorizare sau control a tranzacțiilor financiare, precum și accesul la informația financiară, în cazul investigării infracțiunilor prevăzute de art. 165, 207 și 362¹ Cod penal, este necesară pentru a urmări foloasele ilegale obținute de către infractor în rezultatul comiterii infracțiunilor, ceea ce va permite aplicarea confiscării speciale, recuperării cheltuielilor judiciare și repararea prejudiciului cauzat părții vătămate.

4) În cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de alineatele (1) și (2) din art.177 CP, urmărirea penală se pornește numai la plîngerea prealabilă a victimei, dacă nu au survenit urmări grave. În cazul survenirii unor urmări grave, conform alineatului(3) din art.177 CP, urmărirea penală se pornește în condiții generale.

3. Fundamentarea economico-financiară

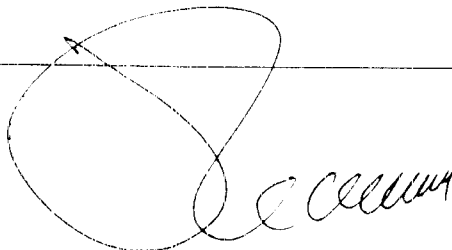
Implementarea proiectului de lege nu presupune necesitatea alocării mijloacelor financiare din contul mijloacelor bugetare.

4. Impactul proiectului

Proiectul legii va contribui la respectarea angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova în problema combaterii traficului de persoane și a infracțiunilor conexe.

Proiectul a fost coordonat cu toate instituțiile interesate, obiecțiile și propunerile cărora sunt reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor, care conține și argumentele de rigoare. Corespunzător, în vederea depășirii divergențelor, în contextul definitivării proiectului prenotat, a fost convocată o ședință de lucru, la care au fost discutate amendamentele înaintate de către instituțiile interesate în rezultatul avizării.

Ministru

Dorin RECEAN